

1 וַיִּחְלָם יַעֲקֹב אֲבִינוּ בְּדַרְכּוֹ מִבְּאֵר שֶׁבַע לְחָרָן וְהִגָּה סֵלֶם מִצֵּב אַרְצָה
 2 גּוֹי¹, וַאֲיָתָא מוֹבָא בְּמַאֲמַר חֲסִידוֹת שֶׁל ה'צַמַּח צַדִּיק' הָאֲדַמּוּר'
 3 הַשְּׁלִישִׁי בִּשְׁוֹשֶׁלֶת אַדְמוּרִי חַב"ד (בַּאֲחָד הַבִּיכָלְאָף כִּרְךְ שֶׁל מֵאמְרוֹ
 4 חֲסִידוֹת בִּכְתָבִיד וְשִׁינְאוֹ
 5 לְאַתְרוּנָה לְחֵרוֹת² בְּדֶרֶךְ כָּלל
 6 הַכּוֹנוּנָה שֶׁהֵגִיעוּ לַיָּד הַרְבֵּי מְרוֹסִיָּה),
 7 שְׁמָצִינוּ בַּמְדַּרְשׁ בְּמָה
 8 פִּירוּשִׁים עַל הַ"סוּלָם" שְׂרָאָה
 9 יַעֲקֹב אֲבִינוּ בְּחָלוֹם, כִּפִּי שְׁמֻמִּשְׁךְ
 10 וּמְפֻרָס.
 11 פִּירוּשׁ הַרְאִשׁוֹן: "וְהִגָּה
 12 סֵלֶם" - זֶה הַפָּבֶשׁ שֶׁבְאַמְצְעוֹתוֹ
 13 אַרְצָה" - זֶה מְזַבַּח כּוֹי³ שְׁעַמֵּד
 14 עַל הַקְּרָקַע, וְלִפִּי פִירוּשׁ זֶה -
 15 קֵאֵי מִכוּוֵן סוּלָם עַל תְּפָלָה⁴,
 16 שְׁבַמְקוֹם קָרְבָּנוֹת תְּקַנּוּם⁵
 17 מִשְׁחָרֵב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ תְּקַנּוּ חֲכָמִים
 18 תְּפִילוֹת בַּמְקוֹם הַקְּרֻבָּנוֹת.
 19 וּפִירוּשׁ הַשֵּׁנִי: "סֵלֶם" - זֶה
 20 סִינִי³, וְלִפִּי פִירוּשׁ זֶה - קֵאֵי
 21 מִכוּוֵן "סוּלָם" עַל הַתּוֹרָה
 22 שֶׁנִּיחַנָה בִּסְנִי. וּשְׁנֵי פִירוּשִׁים
 23 אֵלּוּ הֵם בְּחֵינּוֹת הַסּוּלָם
 24 שֶׁבְקֹדֶשׁהּ.
 25 וְאַחֲרֵיכֵן מְבִיא ה'צַמַּח צַדִּיק'

**בס"ד. שבת פרשת ויצא, ט'
 כסלו, ה'תשכ"ה***

ביאור בדרך אפשר
 39 וַיְרַכְתָּהּ דֵּי נַחֲשׁ. שְׂקוּהִי דֵּי פְרִזָּל, רִגְלוּהִי מִנְהִינ דֵּי פְרִזָּל
 40 וּמִנְהִינ דֵּי חֶסֶף⁸ (רֵאשׁוּ שֶׁל זָהָב טוֹב, חֲזָהוּ וּזְרוּעוֹתָיו שֶׁל
 41 כָּסֶף, מַעֲזוּ וּרְכִיּוֹ שֶׁל נַחֲשׂת. שׁוֹקְיוֹ שֶׁל פְּרִזָּל, רִגְלוֹ -
 42 מַהֵן שֶׁל פְּרִזָּל, וּמַהֵן שֶׁל חָרֶס).

(ב) וּמִבְּאֵר בְּזָה כְּדַבְרֵי הַמֵּדְרֵשׁ
 44 הָאֲמוּרִים ה'צַמַּח צַדִּיק' בַּאֲרוּכָה
 45 (וּמְבִיא גַם בְּמָה עַנְיָנִים
 46 מְאֻדְמוּרֵי הָאֲמָצְעִי, בַּעַל יוֹם
 47 הַהוֹלְדָת' וַיִּיּוֹם הַהִילוּלָא'
 48 דְט' כְּסָלוֹ, שְׁנוּלֵד בַּט' כְּסָלוֹ בִּשְׁנַת
 49 תְּקל"ד וְנִסְתֻּלַּק בַּט' כְּסָלוֹ בִּשְׁנַת
 50 תְּקפ"ח וַיִּבְעַל הַגְּאוּלָּה דֵּיו"ד
 51 כְּסָלוֹ שִׁיעָא מְבִית הָאֲסוּרִים כּוֹי"ד
 52 כְּסָלוֹ תְּקפ"ז), וְזֶה-לְשׁוֹנוֹ⁹ שֶׁל
 53 אַדְמוּרֵי הַצַּמַּח צַדִּיק:
 54 וַיִּוֹבֵן עוֹד עַל-פִּי מַה שְׁפָתוֹב
 55 בְּמִקּוֹם אַחַר¹⁰: לְהִבִּין, דְּהִגָּה
 56 לַפְּעֻמִּים אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל¹¹
 57 גְּבִי מַעֲשֵׂה דַאֲיֹב, שִׁטָּן לְשֵׁם
 58 שְׁמַיִם נַחֲפֹן, כְּדִפְרִישׁ רִשִׁי
 59 (אַיֹּב א' ז') כְּדִי שְׂלֵא יְהֵא
 60 נִשְׂבַּח לְפָנַי אֱלֹקֵינוּ זְכוֹתוֹ שֶׁל
 61 אֲבָרְהָם, כַּמֵּאֵר חֲכֵמֵינוּ ז"ל בְּגִמְרָא
 62 שְׁהַשִּׁטָּן בֵּא לְפָנַי הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
 63 וַהֲסִית כִּנְגַד אֲיֹב כִּיוֵּן שְׂרָאָה שֶׁהִיָּתָה
 64 דַּעְתּוֹ שֶׁל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נוֹטָה
 65 לְאֲיֹב וַחֲשָׁשׁ שְׂמָא תִּשְׁתַּכַּח רַחֲמֵנוּ
 66 שֶׁל אֲבָרְהָם. וְלַפְּעֻמִּים אָמְרוּ

טוֹב, חֲזָהוּ וּזְרוּעוֹתָיו שֶׁל כָּסֶף, מַעֲזוּ וּרְכִיּוֹ שֶׁל נַחֲשׂת. שׁוֹקְיוֹ שֶׁל פְּרִזָּל,
 רִגְלוֹ - מַהֵן שֶׁל פְּרִזָּל, וּמַהֵן שֶׁל חָרֶס).

(ב) וּמִבְּאֵר בְּזָה ה'צַמַּח צַדִּיק' בַּאֲרוּכָה (וּמְבִיא גַם בְּמָה עַנְיָנִים מְאֻדְמוּרֵי
 הָאֲמָצְעִי, בַּעַל יוֹם הַהוֹלְדָת' וַיִּיּוֹם הַהִילוּלָא דְט' כְּסָלוֹ, וַיִּבְעַל
 הַגְּאוּלָּה דֵּיו"ד כְּסָלוֹ), וְזֶה-לְשׁוֹנוֹ⁹:

עוֹד עַל-פִּי מַה שְׁפָתוֹב בְּמִקּוֹם אַחַר¹⁰: לְהִבִּין, דְּהִגָּה לַפְּעֻמִּים אָמְרוּ
 רַבּוֹתֵינוּ ז"ל¹¹ גְּבִי מַעֲשֵׂה דַאֲיֹב, שִׁטָּן לְשֵׁם שְׁמַיִם נַחֲפֹן, כְּדִפְרִישׁ
 (אַיֹּב א' ז') כְּדִי שְׂלֵא יְהֵא נִשְׂבַּח לְפָנַי אֱלֹקֵינוּ זְכוֹתוֹ שֶׁל אֲבָרְהָם.

(* ע"פ לקו"ש ח"ה ע' 382 ואילך. 1) פרשתנו כת, יב. 2) באב. מס' 31 (גרפס לאח"ז באוה"ת ויצא כרך ה' תתמ, ב ואילך). 3) ב"ר פס"ח, יב. 4) וכו"ח בזהר ח"א רסו, ב. ח"ג שו, ב. ת"ז תי, מה. 5) ברכות כו, ב. 6) ב"ר שם, יד. 7) ת"ז תס"ו (צו, א). ע"ח שער ק"נ רפ"ג. 8) דניאל ב, לב-לג. 9) אוה"ת שם ע' תתמה ואילך. - במהדורא זו ניתוספו ע"י המו"ל עוד איזה ציוני מ"מ, סימני פיסוק וחלוקה לקטעים. 10) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן אתהלך לאזניא ע' קנה. - ושם בסוף המאמר: (נמצא בדרוש ויחלום את א'), וכנראה הכוונה לדרוש זה. וא"כ צ"ל: אות ז. 11) ב"ב טז, א.

ויחלום והנה סולם מוצב ארצה

ביאור בדרך אפשר

1 רבותינו ז"ל: נתן עיניו יצר הרע, השטן במקדש ראשון
 2 והתריבו כו' (פָּרָק ה' דְּסוּפָה, דָּף נב סוף עמוד א), וְנָתַן
 3 עֵינָיו - מִשְׁמַע מַחֲמַת קִנְאָה, שְׁהוּא רַע גְּמוּר וְהָרִי זו סתירה
 4 שמצד אחד השטן מתכוון לטוב, ומצד שני הוא רע גמור.
 5 אֶף הֶעֱנִין, דְּהִנֵּה נִזְכָּר בְּעֵץ
 6 חַיִּים שְׁקֵלִיפּוֹת דְּאֲצִילוֹת'
 7 מבואר בקבלה וחסידות שהכוחות
 8 שכנגד צד הקדושה נקראים 'קליפות'
 9 (כי הם מכסים ומסתירים על האלוקות,
 10 כשם שהקליפה מכסה על הפרי) וגם
 11 בעולם האצילות (הראשון והנעלה
 12 מארבעת העולמות הרוחניים הכללים
 13 אצילות-בריאה-יצירה-עשיה) יש
 14 'קליפות', אבל כיוון שעולם האצילות
 15 הוא אלוקות ממש ואין בו מציאות של
 16 נבראים נפרדים מאלוקות, הרי
 17 ה'קליפות' שבו אין להם מעמד
 18 ומצב בעולם האצילות, כי
 19 "לא יגורף רע" כתיב¹²,
 20 אֲלֵא עֵינֵי מְדוּר שְׁלֵהֶם שֶׁל
 21 ה'קליפות דאצילות' הוא בעולם
 22 הבריאה (פן מבאר ב'עץ
 23 חיים' 'שער הקליפות' פָּרָק
 24 ב', וְזֶה-לְשׁוֹנוֹ: שְׁאוֹתָן תִּרְיִן
 25 צִפְרִינִן שְׁנֵי הַצִּפּוֹרִים הֵן מִן
 26 הָאֲצִילוֹת מִמֶּשׁ, אֲלֵא שְׁהֶם
 27 יָרְדוּ לְמִטָּה לְדוּר וְלִשְׁכּוֹן
 28 בְּהִיכְלוֹת הַקְּלִיפּוֹת דְּבְרִיאָה,
 29 עַד-כָּאן-לְשׁוֹנוֹ. וְצִפְרִי-עֵיוֹן,
 30 דָּשֶׁם פָּרָק ג' כְּתַב כִּי הֵם
 31 בְּמְדוּר אֶחָד יַחַד הַקְּלִיפּוֹת
 32 דְּאֲצִילוֹת יוֹשְׁבִים בְּעוֹלָם
 33 הָאֲצִילוֹת כּוֹ' עַד-כָּאן-לְשׁוֹנוֹ
 34 ואם כן הרי זו סתירה לאמור כאן שאין
 35 להם 'מדור' באצילות אלא דווקא
 36 בבריאה. אֶף בְּשֵׁעַר 'קְלִיפַת'
 37 נִגְהַ' פָּרָק ט' כְּתַב בְּעֵץ חַיִּים'
 38 וְזֶה-לְשׁוֹנוֹ: כִּי 'דְּכַר-וּנְוִקְבָּא'
 39 היחס בין המידות שבספירות העליונות
 40 ("ועיר אנפין") וספירות המלכות נמשל
 41 ליחס בין זכר (בחינת 'משפיע') ונקבה
 42 (בחינת 'מקבל'), וכנגד כל עניין
 43 בקדושה יש 'לעומת זה' בקליפות,

ביאור בדרך אפשר

ובחינת 'זכר ונקבה' דקליפה דאצילות הם תמיד למטה
 ב'בריאה', ואין עולין למעלה אם לא בעת יניקתם לקבל
 השפעה מהאור המאיר בעולם האצילות, כַּנִּזְכָּר לְעֵיל. עַד-כָּאן-
 לְשׁוֹנוֹ. וְזֶה כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאָר כָּאן הָרִי לִפְנֵינוּ מְקוּר נוּסָף לְאִמּוֹר כִּאֵן
 שאכן באצילות אין מקום לקליפות.
 וְעֵין מַה שֶׁנִּתְבָּאָר מִזֶּה
 בְּדְבוּר-הַמִּתְחִיל מֵאִמֵּר שֶׁל
 אֲדַמּוּר ה'צִמְחָה-צִדְקָה' עַל הַפְּסוּק בְּשִׁיר
 הַשִּׁירִים אֲנִי חוּמָה¹³, גְּבִי
 הַמְּשַׁמְעוֹת הַפְּנִימִית שֶׁל הָאִמּוֹר
 בַּהֲמִשָּׁן הַפְּסוּק וְשִׁדִּי
 כַּמְגִּדְלוֹת¹⁴. וְעֵין בְּרַבּוֹת מְדַרֵּשׁ
 רַבָּה פָּרִשְׁת בֵּא פָּרָק טו קל"ב
 ד', וְזֶה-לְשׁוֹנוֹ: בְּכִסְאוֹ שֶׁל
 הַקִּבְּ"ה אֵין דְּבָר רַע נוֹגֵעַ,
 שֶׁנֶּאֱמָר לֹא יִגּוּרָף רַע, עַד-
 כָּאן-לְשׁוֹנוֹ. וְהִינּוּ לֹא זו בלבד
 שאין מגורים של רע באצילות, אֶף
 בְּהִיכַל קְדָשֵׁי-קְדָשִׁים
 דְּבְרִיאָה שְׁהוּא הַנִּקְרָא כִּסֵּא
 עוֹלָם הַבְּרִיאָה נִקְרָא 'עוֹלָם הַכִּסֵּא'
 (ואחד הטעמים לכך הוא ככתוב 'ועל
 הכסא דמות כמראה אדם', ועולם
 הבריאה הוא בבחינת 'כסא' ומקום
 מושב' לאור של עולם האצילות הנקרא
 'אדם') וגם ב'היכל קדשי קדשים' של
 עולם הבריאה אין מקום 'מגורים'
 למציאות של רע (והקליפות נמצאות
 בעולם הבריאה רק בדרגות נמוכות
 יותר מ'היכל קדשי קדשים'). וְכֵן
 מְבָאָר בְּעֵץ חַיִּים שֵׁעַר מַח
 פָּרָק ב שִׁמּוּדוֹ' הַקְּלִיפּוֹת בְּעוֹלָם
 הַבְּרִיאָה הוּא רַק לְמִטָּה מֵהִיכַל קְדָשֵׁי
 קְדָשִׁים וְזֶה-לְשׁוֹנוֹ: כִּי הִנֵּה
 בְּאַרְנוֹ לְעֵיל כִּי כָּל הַשְּׂבָעָה
 הַיְכָלִי דְּקְלִיפָה דְּבְרִיאָה כִּנְגַד
 שְׁבַע הַמִּידוֹת הָעֲלִיּוֹנוֹת בְּצַד הַקְּדוּשָׁה
 הֵם לְמִטָּה מֵהִיכַל הַשְּׂבָעִי
 הָעֲלִיּוֹן דְּקְדָשֵׁי-קְדָשִׁים
 דְּבְרִיאָה דְּקְדוּשָׁה, עַד-כָּאן-
 לְשׁוֹנוֹ. וּמְבָאָר שֶׁשְׁקֵלִיפּוֹת דְּאֲצִילוֹת יָרְדוּ
 לְמִטָּה לְדוּר וְלִשְׁכּוֹן בְּהִיכְלֵי הַקְּלִיפּוֹת

(12) תהלים ה, ה. וראה לקו"ת במדבר ג, ג. (13) ראה רשימות הצ"צ לשה"ש עה"פ (ע' רח ואילך). נדפס לאח"ז באוה"ת
 שה"ש ח"ב ע' תשנז. (14) שה"ש ח, י.

ביאור בדרך אפשר

1 אַהוּבָה לַמֶּלֶךְ הַרוּצָה שֶׁבָנו יַעֲמֹד בְּנִיטְיוֹן, מַה־שְּׂאִינ־כֵן כְּשֶׁמִּפְתָּהּ
2 אוֹתוֹ וְתוֹכֵל לוֹ, אֵין זֶה רְצוֹן הַמֶּלֶךְ. וְזֶהוּ מֵאָמַר רַבּוֹתֵינוּ
3 וְזֵ"ל שְׁטָן שֶׁבָא לִפְנֵי הַקְדוּשָׁה בְּרוּךְ־הוּא וְבִקֵּשׁ לְנוֹת אֶת אִיּוֹב, וְכוּנְתוּ
4 הֵייתָה שְׁלֵא תִשְׁתַּכַּח זְכוּתוֹ שֶׁל אַבְרָהָם אֲבִינוּ (כְּמֵאמַר חֲכֵמֵינוּ ז"ל שֶׁהוּבָא
5 לְעִיל) וּפְנִינָה אֶשֶׁת אֶלְקָנָה שֶׁהֵייתָה
6 מְכַעֲסָה אֶת חֲנָה עַל כֵּךְ שֶׁלִּפְנֵיהָ הָיוּ
7 יָלִידִים וְלִחְנָה לֹא הָיוּ יָלִידִים, וְכוּנְתָה
8 הֵייתָה כְּדִי שְׁחַנָּה תַּחֲלֵף וְתִבְקַשׁ מֵה'
9 לְלֹדֹת לְשֵׁם שְׁמַיִם נִתְּפָנוּ כו',
10 שְׁשָׂרָשׁ הָרַע הַמְּחִיָּהוּ הוּא
11 טוֹב כּו'. וְכִשְׂוֹרְדֵי לְמִטָּה עַל
12 דֶּרֶךְ הַשְׁתַּלְשְׁלוֹת שֶׁל דְּרוֹגַת רֹבוֹת
13 וְעוֹבֵר צִמְצוּמִים רַבִּים נַעֲשֶׂה
14 בְּאַמְתָּ רַע גְּמוּר כּו' עַד־כְּאֵין־
15 לְשׁוֹנוֹ.
16 וְהֵנָּה, מֵאֲחֵר שְׁבַשְׂרָשׁוֹ הוּא
17 טוֹב, דְּהֵינּוּ מְשַׁל הַזּוֹנָה
18 שְׁחַפְצָה בְּאַמְתָּ שְׁלֵא יֵצִית
19 אוֹתָהּ הַבֵּן, וְתִשְׁמַח מְאֹד
20 כְּשֶׁלֵּא יִתְּפָתָה הַבֵּן, כְּמוֹ
21 שְׁיִשְׁמַח הָאָב שֶׁשֶׁלָּח אוֹתָהּ לְנוֹת
22 אֶת הַבֵּן. וְאִם־כֵּן אֵין הַפְּרָשׁ
23 בֵּינָה לְבֵין הָאָב בְּשׂוֹר הַדְּבָרִים
24 וּבְכוּנָה וּבְמִטָּה שֶׁל הַנִּיטְיוֹן אֶלֵּא
25 הַהִבְדָּל הוּא בְּעִשִׂית הַנִּיטְיוֹן
26 לְנוֹת הַבֵּן, שְׁמַעֲשֶׂה זֹז שֶׁל
27 הַפְּתוּי הוּא נִרְאָה כְּאֵלוֹ זֹז
28 שְׂמִטָּה אֶת הַבֵּן חַפְצָה מְאֹד
29 שְׁיִוְמָשׁוּךְ בְּרַע, אֶף שְׂאִינוּ
30 אָמַת כָּלֵל, וְהַרְצוֹן הָאִמְתִּי שֶׁלָּה
31 הוּא שֶׁהַבֵּן לֹא יִתְּפָתָה אֵלֵּא יַעֲמֹד
32 בְּנִיטְיוֹן רַק שְׁמַלְבֶּשֶׁת עֲצָמָה
33 בְּלָבוֹשׁ שְׂאִינוּ שֶׁלָּה וְנִגַּד
34 רְצוֹנָה הָאִמְתִּי, רַק בְּשִׁבִיל
35 הַשְׂמִחָה שְׁיִהְיֶה לְהָאָב
36 כְּשֶׁיַּעֲמֹד הַבֵּן בְּנִיטְיוֹן. הֵנָּה
37 עִם כָּל זֶה, בֵּינּוֹ שְׁהִלְבוֹשׁ
38 הוּא הַסֶּתֶר גְּמוּר עַד כְּדִי כֵּךְ

29 אֶף שְׂאִינוּ אָמַת כָּלֵל, רַק שְׁמַלְבֶּשֶׁת
30 עֲצָמָה בְּלָבוֹשׁ שְׂאִינוּ שֶׁלָּה וְנִגַּד רְצוֹנָה, רַק בְּשִׁבִיל הַשְׂמִחָה שְׁיִהְיֶה לְהָאָב
31 כְּשֶׁיַּעֲמֹד הַבֵּן בְּנִיטְיוֹן. הֵנָּה עִם כָּל זֶה, בֵּינּוֹ שְׁהִלְבוֹשׁ הוּא הַסֶּתֶר גְּמוּר וְדָבָר

1 ה'קְלִיפוֹת דְּבִרְיָאָה', כְּהוּבָא לְעִיל. הָרִי אִם־כֵּן אֵין נִוְגְעִין
2 בְּהַפְסָא, שְׁהוּא פְּנִימִיּוֹת וְתוֹכִיּוֹת הֵיכַל קִדְש־הַקְּדוּשִׁים
3 שֶׁעוֹלָם הַבְּרִיאָה, אֵלֵּא נִמְצְאוֹת לְמִטָּה מִמֶּנּוּ, כְּמוֹ שְׂכֵתָב שֵׁם 'שְׂעִר
4 כְּסֵא הַכְּבוֹד', הָרִי דְבָרֵי הָאֲרִיזוֹ"ל עוֹלָיִם מִמֶּשׁ בְּקִנְיָה אָחָד
5 עִם דְּבָרֵי ה'רַבּוֹת' הַמְדַרְשׁ רַבָּה
6 הַנִּזְ"ל).

7 וְלִהְבִּין זֶה, מַהוּ שְׂנִיקְרָאוֹ מִצַּד
8 אַחַד 'קְלִיפוֹת דְּאֶצִּילוֹת', וְאֶף־
9 עַל־פִּי־כֵן מְדוּרֵיהֶן בְּעוֹלָם
10 הַבְּרִיאָה דְּוָקָא וְלֹא בְּעוֹלָם
11 הָאֲצִילוֹת. גַּם כַּעֲצַם הַדְּבָר לֹא מוֹכֵן
12 אֵיךְ יִתְּכֵן לְשׁוֹן 'קְלִיפָה'
13 דְּאֶצִּילוֹת', וְלִכְאוּרָה זֹז סְתִירָה
14 מִיַּנְיָה וּבִיהַי שְׂאִיף יִקְרָא בְּשֵׁם
15 'אֶצִּילוֹת', מִלְשׁוֹן 'אֶצְלוֹ וּסְמוּךְ לוֹ,
16 לְהוֹרוֹת עַל כֵּךְ שֶׁעוֹלָם זֶה יֵשׁ גִּילּוּי
17 אִלוֹקוֹת וְכִיטוֹל לְאִלוֹקוֹת מֵאֲחֵר
18 שְׁהֵיא 'קְלִיפָה' שֶׁמִּסְכָּה וּמִסְתִּירָה
19 עַל הָאִלוֹקוֹת (וְעֵין מַה שְׁנִתְּבָאָר
20 מִזֶּה בְּדְבָרֵי־הַמִּתְחִיל בְּמֵאמַר

21 הַפּוֹתַח בְּמֵאמַר חֲכֵמֵינוּ ז"ל קָא
22 מִפְּלִגִי¹⁵ יֵשׁ מִחֻלּוּקַת בְּמִתְיָבְתָא
23 דְּרִיקֵע, אִם בְּהִרְתָּ קִדְמָה לְשַׁעַר
24 לְבָן, הָאֵם הַנִּנְע טְהוּר אוֹ לֹא כּו'
25 שֶׁבְּסַפֵּר 'לְקוּטֵי תוּרָה' לְאֲרַמּוֹ"ר הֶזְקֵן
26 שֵׁם יֵשׁ בִּיאוּר אַרוּךְ לְמוֹשֶׁג 'קְלִיפוֹת
27 דְּאֶצִּילוֹת').

28 אֶף הֵעֲנִין הוּא, דְּהֵנָּה מְבַאָּר
29 בְּמִקּוּם אַחֵר¹⁶ בְּתוּרַת הַחֲסִידוֹת
30 עַל פְּסוּק¹⁷ וַיַּעַשׂ מִשָּׁה נֶחֱשׁ
31 נֶחֱשׁ, וְזֶה־לְשׁוֹנוֹ: דְּהֵנָּה כָּל
32 רְעוֹת וְדִינִים רַחֲמָנָא־לְצַלֵּן
33 שְׁנַתְהוּוּ בְּעוֹלָם, שְׂרַשְׁם
34 וּמְקוֹרֵם הַמְּחִיָּה אוֹתֵם הוּא
35 טוֹב, וְכַמְשַׁל הַזּוֹנָה עִם כֵּן
36 הַמֶּלֶךְ הַמְּבַאָּר בְּזִהַר חֶלֶק ב'
37 פְּרִשַׁת תְּרוּמָה דְּף קִסַּג עֲמוּד
38 א, הַשְּׂמֵלֶךְ שׁוֹכֵר אוֹתָהּ כְּדִי לְנוֹת אֶת
39 בְּנוֹ שְׁפָל רְצוֹנָה וְחַפְצָה שְׁלֵא
40 יֵצִית אוֹתָהּ, שְׁבֹן הַמֶּלֶךְ לֹא יִשְׁמַע
41 לָהּ וְלֹא יִחַט וּבְזֶה תִּתְּעַנְּג יוֹתֵר
42 אִם בֵּן הַמֶּלֶךְ לֹא יִשְׁמַע לָהּ הִיא תִּתְּעַנְּג
43 יוֹתֵר מֵאֲשֶׁר אִם כֵּן יִשְׁמַע לָהּ, שְׁתֵּהֵא

(15) לקו"ת תזריע (כג, ב.) (16) לקו"ת חוקת סא, סע"ד. (17) חוקת כא, ט.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

- 1 שהרצון האמיתי אינו נראה וניכר כלל ונדבר הרע ומר בתכלית, לכן
 2 הנה האב עצמו, אף-על-פי שהוא בודאי ישמח יותר
 3 כשיעמוד הברן בנפיון, לא יוכל להתלבש בעצמו בלבוש
 4 הפכי ולהסתיר עצמו כל-כף, לנסות הברן בעצמו, להראות
 5 לו האב אינו יכול להעמיד פנים כלפי
 6 הברן כך שהברן יטעה לחשוב
 7 שיחפז האב שיומשך הברן
 8 ברע חס-ושלום, והוא מצד
 9 גודל המאוס והשנאה שהאב
 10 חש כלפי הרע, שהרע מאוס
 11 ושנאו איצלו, לא יוכל
 12 לסבול ולהראות אפילו
 13 בשקר שרוצה בו חס-ושלום
 14 למרות שזו רק העמדת פנים והיפך
 15 רצונו האמיתי. ואי לזאת, כיון
 16 שהשונא את הרע ומאוס בו לא יכול
 17 להתלבש בלבוש כזה אפילו בשקר,
 18 הזונה פיון שיכולה להתלבש
 19 ולהסתיר עצמה כל-כף
 20 לפתות את הברן לעברה, אף
 21 שבאמת חפצה רצונה האמיתי
 22 שלא יתפתה הברן, מפל-מקום
 23 פיון שהיא יכולה להתלבש
 24 לפתותו ולהתנהג כאילו רצונה הוא
 25 שכן יחטא, על-כרחך צריך
 26 לומר שאין הרע מאוס
 27 ושנאו איצלו כל-כף, והינו
 28 שיש לה איזו שמץ ושיכות-
 29 דשיכות לרע, ואם לאו לא
 30 הייתה יכולה להראות את
 31 עצמה אפילו בשקר. וכבוד
 32 מורי ותמי ז"ל (אדמו"ר האמצעי,
 33 בן אדמו"ר הזקן, חמיו של אדמו"ר
 34 הצמח צדיק, כותב הדברים) באר 18
 35 שהוא כמשל גבורות
 36 שבחסד, המידות כלולות זו מזו וגם
 37 חסד וגבורה שבעצם הם שני הפכים
 38 נכללות זו בזו, ויש חסד שבגבורה
 39 (וכן) גבורה שבחסד, למשל כאשר
 40 מרוכ אהבת ה' שנובעת מחסד, האדם
 41 שונא את המנגדים לאלקות בשנאה
 42 שנובעת מגבורה כך שהגבורה נכללת
 43 בחסד שעם כל זה למרות שזו
 44 גבורה שבחסד - גבורה ורוגז
- הוא, הינו שהלבוש כפי שהדברים בחיצוניות ובפועל הוא גבורה
 ממש, אלא שפונתו לחסד כו', וצריך-עיון. ועין ב'אור
 תורה' מהמגיד נשמתו-עין פרשת מסעי 19 בענין
 ויסעו ממרה כו' 20.
 ולכאורה יש להעיר ממה
 שכתוב בתניא חלק א חלק
 'לקוטי אמרים' פ'ק י בענין
 פירוש צדיק ורע לו, לפי
 הפירוש הפשוט "צדיק ורע לו" הכוונה
 צדיק שלא טוב לו ויש לו קשיים בחייו
 בעולם הזה. ולפי הפירוש הפנימי,
 הכוונה צדיק שעדיין יש בו בנפשו
 מידה מסוימת של רע, והוא צדיק
 שאינו שונא הסטרא-אחרא
 בתכלית השנאה כו', על פן
 נשאר איזה שמץ אהבה
 ותענוג לשם כו' עין שם וכך
 גם בענייניו שהתלבשות והעמדת
 הפנים כאילו מעוניינים ברע יכולה
 להיות רק אם שנת הרע והמאוס ברע
 אינם במידה מוחלטת אבל המאוס ברע
 בתכלית לא מסוגל לזה. וכן על-
 דרך-זה ענין שטן לשם
 שמים נתפון, לתקן את איוב,
 והוא הסבר המושג 'קליפה
 דאצילות', שאצילות' בחינת
 ביטול, וכך פונה זו רק לשם
 שמים. ועם כל זה, מצד שני
 הנפיון והיסורים לאיוב הוא
 מעשה הפכי מאלקות. ועל-
 דרך-זה מה שכתוב 21 ויהי
 אחר הדברים האלה
 והאלקים נסה כו', ואמרו
 רבותינו ז"ל אחר דבריו של
 שטן (בפרק י דסנהדרין, דף
 פט עמוד ב) היינו שגם מעשה
 ניסיון העקידה קשור בקטרוג של
 השטן. ולכן נקרא היצר הרע
 והשטן, ועל-דרך-זה 'קליפה דאצילות'
 בשם קליפה, כמו קליפת
 הפרי המכסה על הפרי, פן
 הרע ומר בתכלית, לכן הנה האב, אף-על-פי
 שהוא בודאי ישמח יותר כשיעמוד הברן בנפיון,
 לא יוכל להתלבש בעצמו בלבוש הפכי
 ולהסתיר עצמו כל-כף, לנסות הברן בעצמו,
 להראות לו שיחפז שיומשך ברע חס-ושלום,
 והוא מצד גודל המאוס והשנאה, שהרע מאוס
 ושנאו איצלו, לא יוכל לסבול ולהראות אפילו
 בשקר שרוצה בו חס-ושלום. ואי לזאת, הזונה
 פיון שיכולה להתלבש ולהסתיר עצמה כל-כף
 לפתות את הברן לעברה, אף שבאמת חפצה
 שלא יתפתה הברן, מפל-מקום פיון שהיא יכולה
 להתלבש לפתותו, על-כרחך צריך לומר שאין
 הרע מאוס ושנאו איצלו כל-כף, והינו שיש לה
 איזו שמץ ושיכות-דשיכות לרע, ואם לאו לא
 הייתה יכולה להראות את עצמה אפילו בשקר.
 וכבוד מורי ותמי ז"ל באר 18 שהוא כמשל
 גבורות שבחסד, שעם כל זה - גבורה ורוגז
 הוא, הינו שהלבוש הוא גבורה ממש, אלא
 שפונתו לחסד כו', וצריך-עיון. ועין ב'אור
 תורה' מהמגיד נשמתו-עין פרשת מסעי 19 בענין
 ויסעו ממרה כו' 20. ולכאורה יש להעיר ממה
 שכתוב בתניא חלק א חלק א פ'ק י בענין פירוש צדיק
 ורע לו, שאינו שונא הסטרא-אחרא בתכלית
 השנאה כו', על פן נשאר איזה שמץ אהבה
 ותענוג לשם כו' עין שם. וכן על-דרך-זה ענין
 שטן לשם שמים נתפון, לתקן את איוב, והוא
 'קליפה דאצילות', שאצילות' בחינת ביטול,
 וכך פונה זו רק לשם שמים. ועם כל זה, הנפיון
 והיסורים לאיוב הוא מעשה הפכי מאלקות.
 ועל-דרך-זה מה שכתוב 21 ויהי אחר הדברים
 האלה והאלקים נסה כו', ואמרו רבותינו ז"ל
 אחר דבריו של שטן (בפרק י דסנהדרין, דף פט
 עמוד ב). ולכן נקרא בשם קליפה, כמו קליפת הפרי המכסה על הפרי, פן

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

45 "והברילה הפרוכת" - פרסא) הַמְפַסְקֶת היינו צמצומים שונים על האור
 46 דאצילות שמקורם מְבַחֲיֵינָת שֵׁם אֱלֹקִים, מידת הגבורה שעניינה לצמצם
 47 ולהסתר שֵׁם יוֹכֵל לְהִיּוֹת הַהֶסְתֵּר לְבַלְע אֶת אִיּוֹב ולגרום לו
 48 ייסורים קשים כו', או לְנִסּוֹת אֶת אַבְרָהָם בניסיון העקדה ושאר
 49 הניסיונות כו'. וְהוּא עֲנִיָן
 50 עֲמִידַת הַשְּׁטָן בְּתוֹךְ "בְּנֵי
 51 הָאֱלֹקִים" דְּבְרִיאָהּ, בתחילת
 52 ספר איוב מסופר שהייסורים שבאו על
 53 איוב כדי לנסותו היו לאחר ש"...
 54 ויבוא בני האלוקים להתייצב על ה',
 55 ויבוא גם השטן בתוכם, ויאמר ה' אל
 56 השטן מאין תבוא", ואז השטן סיפר
 57 על איוב ומעשיו והוחלט לנסותו, ועל
 58 כך מבואר כאן שהתייצבות השטן בין
 59 'בני האלוקים' היא בעולם הבריאה,
 60 עֵין זֶהַר חֶלֶק ג, פְּנִיחָס דָּף
 61 רלא עמוד ב, שְׁשֵׁם בעולם
 62 הבריאה פְּעוּלָתוֹ ההשפעה שלו
 63 וְרוּחַנִיּוּתוֹ והמצאיות הרוחנית שלו
 64 יְכוּל לְהִיּוֹת. ומְפַל־מְקוֹם פִּיּוֹן
 65 שְׁפִנְתוֹ של השטן היא לְשֵׁם
 66 שְׁמִים, נְקָרָאת הפעולה והמצאיות
 67 הוּו' קְלִיפָה דְאֲצִילוֹת, שְׁבוּ
 68 בעולם האצילות אֵין שוֹם רַע
 69 כְּלָל, אֶף שֶׁהַלְבוּשׁ הוּא רַע,
 70 זְהוּ רַק לְבוּשׁ ולא עצמויות הדבר,
 71 וְהוּא הַלְבוּשׁ הרע נִמְשָׁךְ
 72 מֵהַמְדוּר שְׁלוֹ שֶׁבְּבְרִיאָהּ ואילו
 73 בעולם האצילות אֵין לוֹ שוֹם תְּפִיסַת
 74 מְקוֹם. מֵה־שְׁאִי־כֵן בְּבְרִיאָהּ
 75 יֵשׁ תְּעוּבוֹת טוֹב וְרַע מִמָּשׁ
 76 בְּהֵם כו'. לא רק לבוש רע אלא גם
 77 מצאיות של רע. וְזֶהוּ עֲנִיָן
 78 המשמעות הפנימית של הַפְּסוּק בִּי
 79 לֹא אֶל־חֶפֶץ רָשָׁע אֶתָּה לֹא
 80 יְגוּרָךְ רַע (תִּילִים תהילים סִימָן
 81 פֶּרֶק ה'), פִּירוּשׁ: שְׁבַעוֹלָם
 82 הָאֲצִילוֹת אֵין יְכוּל לְהִיּוֹת
 83 מְדוּר 'מְגוּרִים' לְהַרְע, הִינְנוּ אֶף
 84 בְּחִינַת הַרְע הַנְּל' הַנְּמִשָּׁךְ
 85 מִקְּלִיפּוֹת דְאֲצִילוֹת' שְׁפִנְתוֹ
 86 לְשֵׁם שְׁמִים כו', אֶפִּילוּ לֹזֵה אֵין
 87 מְקוֹם בַּעֲלוֹם הָאֲצִילוֹת וְהַלְבוּשׁ
 88 הַרַע שְׁפִנְתוֹ בְּשִׁבִיל

1 מַעֲשֶׂה זֶה דִּהְנַסְיוֹן הִיא מְסַתֶּרַת בְּתַכְלִית על הרצון האלוקי
 2 האמיתי, וְהִיא הֶסְתֵּר פְּנִים, וְכִמּוֹ שְׁכָתוּב בְּבֵאֵרוֹ 22 על פְּסוּק 23
 3 אַחֲרֵי ה' אֱלֹקֵיכֶם תִּלְכוּ, בִּסְפֵר 'לקוטי תורה' לאדמו"ר הזקן ובספר
 4 'דרך מצותיך' לאדמו"ר הצמח צדק' גְּבַי "כִּי מְנַסֶּה כו' לְדַעַת"
 5 כו' 24, שֵׁם נִתְבָּר בְּאִרְכּוֹת עֲנִיָן
 6 הַנִּסְיוֹנוֹת, אֲלֵא שְׁבַתוֹכָה בְּתוֹךְ
 7 הַהֶסְתֵּר עֲצוּמוֹ יֵשׁ פְּנֵי הַתְּקוּן
 8 לְשֵׁם שְׁמִים כו'. (מְוִרֵי וְחִמֵי
 9 (אדמו"ר האמצעי) וְ"ל הַתְּחִיל אֵת
 10 הַבִּיאוֹר בְּפִתּוֹי דְעֵבְרָה, דְשֵׁם
 11 הַלְבוּשׁ רַע גְּמוּר, וְסִים בְּעֲנִין
 12 אִיּוֹב וְאַבְרָהָם, וְשֵׁם הוּא עֲנִיָן
 13 יְסוּרֵי הַגּוֹף. וְעֵין זֶהַר חֶלֶק א
 14 תוֹלְדוֹת דָּף ק"מ עמוד א
 15 שְׁאִין דוֹמִין כָּל־כָּף זֶה לְזֶה
 16 ולמרות שיש דימויו מסויים בין
 17 הדברים אינו דומה הניסיון של פיתוי
 18 לדבר עבירה לניסיון של אברהם אבינו
 19 (ושל איוב).
 20 וְלָכֵן לאור המבואר לעיל יוֹכֵן
 21 לְמַשְׁכִּיל המתכוונן ומבין את
 22 הדברים כראוי, שְׁעַם הִיּוֹת
 23 שֶׁהַפְּנִיָה של השטן (וכן במשל של
 24 הניסיון לפתות את בן המלך) אֲמַתִּית
 25 בְּתַכְלִית לְשֵׁם שְׁמִים, עַם כָּל
 26 זֶה עֲנִיָן הַלְבוּשׁ רַע, שֶׁהַפְּנִיָה
 27 הַטּוֹבָה מִצַּד עֲצֻמָּה מִתְּלַבֶּשֶׁת בּוֹ,
 28 אֵין הַלְבוּשׁ הרע הזה יְכוּל
 29 לְהִיּוֹת כָּלֵל בְּבַחֲיַיִת אֲצִילוֹת
 30 שהוא עולם של אלוקות בגילוי וביטול
 31 לאלוקות בתכלית, כִּי מֵאֲחַר
 32 שֶׁהַלְבוּשׁ הוּא הֶסְתֵּר גְּמוּר על
 33 האור האלוקי וְרַע, אֵין יְכוּל
 34 לְהִיּוֹת כָּלֵל בְּעוֹלָם הָאֲצִילוֹת,
 35 כִּי־אִם בְּעוֹלָם הַבְּרִיאָהּ,
 36 פִּירוּשׁ רוחניים וְהַשְּׁפַעֵם 25
 37 המצאיות הרוחנית וההשפעה (שהרי
 38 מדובר במושגים רוחניים שהמושג
 39 מְקוֹם כִּפְשׁוֹטוֹ לֹא תוֹפֵס בָּהֶם) שֶׁל
 40 קְלִיפּוֹת וְחֶשֶׁךְ דְאֲצִילוֹת אֵי־
 41 אֶפְשָׁר לְהִיּוֹת בְּאֲצִילוֹת כִּי־
 42 אִם בְּבְרִיאָהּ, שֶׁהוּא כְּבָר אַחַר
 43 הַפְּרָגוֹד הוִילוֹן וְהַפְּרָסָא מְחִיצָה
 44 וּפְרוּכַת, כְּתוּרָם אֲוִנְקְלוֹס על הכתוב

(22) לקו"ת ראה יט, א. דרמ"צ קפה, ב. 23) פ' ראה יג, ה. 24) שם, ד. 25) כן הוא בהכתי"י.

ויחלום והנה סולם מוצב ארצה

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 וְזֶהוּ שֶׁדָּרַשׁ רַב אֶחָא¹¹ שְׁטַן לְשֵׁם שְׁמַיִם נִתְפָּוֵן, פִּירוּשׁ: 43
 2 שֶׁדָּרַשׁ וְהַמְתִּיק הָרַע ד'עֲשִׂיָּהּ, עַל-יְדֵי שֶׁהִגְבִּיחוּ לְשִׂרְשׁוֹ, 44
 3 מִבּוּאָר בְּקַבְלָה וְחִסְדוֹת שֶׁהִמְתַּקְתָּ הַגְּבוּרוֹת' הֵיא בְּשׂוֹרֶשׁן, כֹּאשֶׁר בְּנִיגְדוֹ לִכְךָ 45
 4 שִׁירֵידַת הַגְּבוּרוֹת הַקְּדוּשׁוֹת מִמְדְּרִיגָה לְמִדְּרִיגָה גֹרַמַת לִכְךָ שִׁיחֵי גְבוּרוֹת 46
 5 קְשׁוֹת, בְּגַלְל רִיבֵי הַצְּמֻצְמוֹת, הֵרִי 47
 6 הֶעֱלֵאת הַגְּבוּרוֹת הַמְּצוּמְצוּמוֹת 48
 7 לְשׂוֹרֶשׁם הַעֲלִיּוֹן, פּוֹעֵלַת ה'הִמְתַּקְתָּ 49
 8 הַגְּבוּרוֹת' וְעַל כֵּךְ מִבּוּאָר כֹּאן 50
 9 שֶׁבְּדִרְשׁוֹ שֶׁהִשְׁטַן נִתְכַּוֵּן לְשֵׁם שְׁמַיִם, 51
 10 רַב אֶחָא הִגְבִּיחוּ לְשׂוֹרֶשׁוֹ שֶׁהִשְׁרִישׁ 52
 11 הַמְּחִיָּהוּ הוּא טוֹב, וְכַעֲנִן 53
 12 כְּנִינַת נַחֲשׁ הַנְּחָשׁ דְּמִשָּׂה כּוֹ' 54
 13 שֶׁכַּךְ הֶעֱלָה מֹשֶׁה אֶת הַנְּחָשִׁים 55
 14 לְשׂוֹרֶשׁם וְהִמְתִּיק' אֶת הַנְּחָשִׁים שְׁלֵא 56
 15 יִיָּקוּ. וְלָכֵן כֹּה־מִשְׁךְ דְּבָרֵי הַגְּמָרָא שֶׁם 57
 16 אֶתָּא שְׁטַן וְנִשְׁקִיָּה אֶפְרַעֲיָה, 58
 17 בַּא הַשְׁטַן וְנִשְׁקוּ (לֹרֵב אֶחָא) בְּרַגְלֵי 59
 18 פִּירוּשׁ: נִתְבַּטַּל הַשְׁטַן וְנִקְלַל 60
 19 בְּבַחֲיַנַת מְדַרְגָּה אֶחְרוּנָה 61
 20 הַתַּחְתּוֹנָה בִּיּוֹתֵר שֶׁבְּקְדוּשָׁה, 62
 21 בְּבַחֲיַנַת נִפְשֵׁי-הוֹדֵי-יְסוּד, הַשְּׁלִישׁ 63
 22 אַחֲרוֹן שֶׁל הַסְּפִירוֹת הַעֲלִיּוֹנוֹת, עַל- 64
 23 דְּרָךְ אֶפְרַת תַּחַת רַגְלֵי 65
 24 הַצְּדִיקִים²⁷ שֶׁמִּשְׁמַעוּ בִּיטוּל אֵל 66
 25 הַצְּדִיק. וְכַעֲנִן וְשֶׁאֲמָרוּ 67
 26 בְּאַבְרָהָם²⁸ שְׂדֵי עֶפְרָא וְהוּו 68
 27 גִּילִי, מִסּוֹפֵר בְּגִמְרָא בְּמַעֲשֵׂה נַחֲם 69
 28 אִישׁ גְּמָזוּ שֶׁהֵאֲבִינִים הַטּוֹבוֹת שֶׁשְׁלַחוּ 70
 29 אִיתּוֹ כְּדוּרוֹן לְקִיסָר נִגְנְבוּ מִמֶּנּוּ 71
 30 וְתַמּוּרַתָּם הִנִּיחוּ בְּתִיקוֹ עֶפְרַת, וְכַשֵּׁבֵיא 72
 31 לְמַלְךְ אֶת הַעֶפְרַת כְּדוּרוֹן וְרַצּוּ לְהַרְגוֹ בַּא 73
 32 אֲלִיָּהוּ הַנְּבִיא וְאִמְרוּ שִׁבְדִּיקוּ אוּלַי זֶהוּ 74
 33 מִעֶפְרַת שֶׁל אֲבָרָהָם אֲבִינוּ שְׁהִיא 75
 34 מִשְׁלִיכּוֹ עַל הָאוֹיֵב וְהִיא הַעֶפְרַת הוֹפֵךְ 76
 35 לְחַיִּים, וְנִסּוּ וְכַךְ הִיא פִּירוּשׁ עַל- 77
 36 פִּי חִסְדוֹת: שֶׁפִּירָר אֲבָרָהָם אֲבִינוּ 78
 37 וְהִשְׁלִיךְ הַפְּסוּלָת שֶׁהִיא עֲדִין 79
 38 בְּלְבוּשֵׁי הַלֵּא טוֹבִים, וְזֶהוּ שְׂדֵי 80
 39 עֶפְרָא הַשְּׁלִיךְ אֶת הַעֶפְרַת. וְעַל-יְדֵי 81
 38 בִּירוּר זֶה שֶׁנִּפְרַד הָרַע 82
 39 לְצַד הַקְּדוּשָׁה "חֶרֶב"²⁹ פִּיפְיוֹת 83
 40 עַל הַקְּלִיפּוֹת. וְעַל-דְּרָךְ-זֶה נֶאֱמָר 84

1 הַטּוֹב שֶׁיּוֹמַשְׁף מִמֶּנּוּ, מִפְּלִ-מְקוֹם אֵינן בְּחִינָה זֹו אֲפִילוּ בַּחֲנִית 1
 2 הַלְבוּשׁ בְּלִבְד יְכוּלָה לְהִיּוֹת בְּאַצִּילוֹת, פִּינֵן שֶׁמִּפְּלִ-מְקוֹם לְמִרוֹת 2
 3 הַכּוֹנֵנָה הַטּוֹבָה לְשֵׁם שְׁמַיִם הַלְבוּשׁ עֲצֻמוֹ רַע וְנִמְרַר וְעַל הָאוֹר 3
 4 הָאֱלוֹקִי מִצַּד הַקְּדוּשָׁה, וְ"לֵא יְגוּרְךָ רַע" בְּעוֹלָם הָאֲצִילוֹת עֲצֻמוֹ, 4
 5 פִּי-אֵם מִחוּץ לְפִרְגוֹד הַמְּבִרָל 5
 6 בֵּין אֲצִילוֹת לְבִרְיָה כּוֹ'. 6
 7 וְהִנֵּה, כְּמוֹ שֶׁמִּגְּבוּרוֹת 7
 8 שֶׁבְּחִסְדִּים שֶׁבְּקְדוּשָׁה 8
 9 מִשְׁתַּלְשְׁלִים בְּרִיבֵי צְמֻצְמוֹת 9
 10 גְּבוּרוֹת קְשׁוֹת, וְכַעֲנִן הַלְוִיִּם 10
 11 וְהַפְּרִים הָאִמּוֹר כְּפִרְשַׁת בְּהֵעֻלוֹתָךְ: 11
 12 "יִקַּח אֶת הַלְוִיִּים... וְלָקַחוּ פָּר בֶּן בְּקָר... 12
 13 וְפָר שְׁנֵי בֶן בְּקָר... וְהִקְרַבְתָּ אֶת 13
 14 הַלְוִיִּים... וְהַלְוִיִּים יִסְמְכוּ אֶת יְדֵיהֶם עַל 14
 15 רֹאשׁ הַפְּרִים...", וּמִבּוּאָר עַל כֵּךְ 15
 16 בְּחִסְדוֹת שֶׁהַלְוִיִּים הֵם בַּחֲנִית הַגְּבוּרָה 16
 17 וְגַם הַפְּרִים הֵם בַּחֲנִית הַגְּבוּרָה, 17
 18 הַמְּשַׁמְעוֹת הַפְּנִימִית שֶׁל וְהַלְוִיִּים 18
 19 יִסְמְכוּ אֶת יְדֵיהֶם עַל רֹאשׁ הַפְּרִים 19
 20 הֵיא שֶׁכַּךְ וְנִמְתִּיקוּ הַלְוִיִּים אֶת 20
 21 הַפְּרִים, כְּמִבּוּאָר בְּתוֹרַת חִסְדוֹ עֲנִיין 21
 22 'הִמְתַּקְתָּ הַגְּבוּרוֹת', אַחֲרֵי שֶׁכָּבַד 22
 23 נִמְתִּיקוּ הַגְּבוּרוֹת שֶׁל הַלְוִיִּים עֲצֻמָם 23
 24 עַל-יְדֵי אֶהְרֹן שֶׁהִנִּיף אוֹתָם 24
 25 כּוֹ', כִּי אוֹר הַחֶסֶד אֵינּוּ 25
 26 מִתְעַבָּה וְתַגְשֵׁם לְהִיּוֹת שְׁלֵא בְּקוֹן 26
 27 חֶסֶד אֶף בִּירִידָתוֹ לְמִשָּׂה, 27
 28 כְּשׁוֹנָה מִהַגְּבוּרוֹת שֶׁבְּרִיבֵי צְמֻצְמוֹת 28
 29 נַעֲשִׂים גְבוּרוֹת קְשׁוֹת וְלִכְן צָרִיךְ 29
 30 'לְהִמְתִּיק' אֶת הַגְּבוּרוֹת, וְעִנֵּן מְזָה 30
 31 בְּזִהְרֵי חֶלֶק ב, דָּף רַכַּד עֲצֻמוֹ 31
 32 ב, וְב'סְדוּר' עִם אֲמָרוּי חִסְדוֹת 32
 33 'שְׁעַר רֹאשֵׁי-הַשָּׁנָה' בְּדוּבּוֹר- 33
 34 הַמְּתַחֲחִיל אֲדַנִּי שְׁפִתֵי 34
 35 תַּפְתָּח²⁶, כְּמוֹ-כֵן יוֹבֵן 35
 36 שֶׁמִּקְלִיפּוֹת דְּאַצִּילוֹת' נִמְשָׁף 36
 37 'קְלִיפּוֹת דְּבִרְיָה' שֵׁישׁ כְּהֵן 37
 38 בְּתוֹךְ הַטּוֹב תַּעֲרוֹכָת רַע מִמֶּשׁ, 38
 39 וְב'צִירָה' - חֶצִּי רַע, עַד 39
 40 שֶׁב'עֲשִׂיָּה' - רוּבּוֹ רַע כּוֹ'. 40
 41 וְעַל זֶה עַל הָרַע שֶׁבְּעוֹלָם הַעֲשִׂיָּה אֲמָרוּ: נִתַּן הַשְׁטַן עֲנִיּוֹ בְּמִקְדָּשׁ 41
 42 לְעֲשׂוֹת נִקְמָה" כּוֹ' וְלִהְתַּבְּר כּוֹ' וְלִהְתַּבְּר כּוֹ'. 42

(26 רלו, ג. 27) ר"ה יז, א. ובגירסת הע"י: תחת כפות רגלי. אבל בזח"א (קלא, א) קטמא תחות רגליהו. - ע"פ המבואר במאמר, יובנו דברי הכס"מ (רמב"ם הל' תשובה פ"ג ה"ה): וזכות הוא להם כו'. (28) תענית כא, א. (29) תהלים קמט, ו.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 לְעֵת־לָבָא בַלְעֵ30 הַמּוֹת לְנֹצַח כּוֹ' כי יהיה ניצחון מוחלט של
 2 הטוב על הקליפות שמהם נובע המוות והרע. ואדמו"ר ה'צמח-צדק' מסיים
 3 עַד-כֵּן פֶּאֶן מַה שְׁמַצְאֵתִי כְּתוּב מִכְּתַב־יַד מוֹרֵי וְחָמֵי ז"ל
 4 אדמו"ר האמצעי על עֲנֵנָן שְׁטָן לְשֵׁם שְׁמַיִם מִתְּפֹנֵן כּוֹ'.
 5 וְעַל-פִּי־זֶה יוֹכֵן עֲנֵנָן הַנּוֹכְרִי
 6 לעיל בתחילת המאמר אודות חלומי
 7 של נבוכדנצר מלך בבל הַרְיִישִׁיה
 8 דְּדָהָב טָב כּוֹ'8, ראשו של זהב
 9 טוב מְעוּהֵי וִירְכוּהֵי דֵי נְחָשׁ8
 10 מִסְטָרְא דְנְחָשׁ31, מעיו וירכיו
 11 של נחש, מצד הנחש, פִּי הַצֵּלָם
 12 שראה נבוכדנצר בחלומי הוא
 13 קְלִיפַת נְגָה, וְיִשְׁלַשׁ
 14 רֵאשׁוֹנוֹת' שְׁבָה חכמה-בינה-
 15 ודעת הוא טוב32 כמבואר בקבלה
 16 וחסידות שקליפת נוגה, לשון אור,
 17 היא קליפה שמעורב בה טוב. והוא
 18 עַל-דֶּרֶךְ 'קְלִיפּוֹת דְּאֲצִילוֹת'
 19 שְׁטָן לְשֵׁם שְׁמַיִם נִתְּפֹנֵן כּוֹ'
 20 שעם היותם שייכים לצד הקליפה יש
 21 בהם טוב. ומפְּלֵ-מְקוֹם הוֹלֵךְ
 22 וּמִשְׁתַּלְשֵׁל בְּרִיבּוֹ צִמְצוּמִים
 23 וְנִמְשָׁךְ מִזֶּה לְמִטָּה רַע,
 24 וְלִכֵּן מְעוּהֵי שְׁלֵמִטָּה
 25 מִהַפְּרָסָא שְׁבִי'קְלִיפַת נְגָה'
 26 עֲצָמָה חלק ה'מעיים', שלמטה
 27 מהראש, והוא נמצא למטה
 28 מה'פרסא' שבין עולם האצילות
 29 ועולמות בריאה-יצירה-עשיה שהיא
 30 כמסך מבריל, ועיניה הוא צמצום
 31 נוסף של אור האצילות - הוא רַע
 32 כּוֹ'. וְעוֹד יֵשׁ לּוֹמֵר, פִּינּוֹן
 33 אֶף הַלְבוּשׁ עֲצָמוֹ דְלִשְׁם
 34 שְׁמַיִם כּוֹ' הוא רַע, כפי
 35 שנתבאר לעיל שבמעשיו של השטן
 36 אמנם הכוונה היא לשם שמים אבל
 37 הלבוש שבו מלוכשים מעשיו הוא
 38 רַע, זֶהוּ עֲנֵנָן שׁוֹקוּהֵי דֵי
 39 פְּרִזְלֵ כּוֹ', שוקיו מבריל, שהוא
 40 בְּחִינַת הַלְבוּשׁ לְרִישִׁיה,
 41 הרגליים הם 'לבוש' לראש, כְּמוֹ
 42 הַרְגְלִים שְׁבָהֶם וְעַל-יָדָם

מתהלך ה'ראש כו' ולמרות שהראש עצמו טוב, לברשו הוא היפך
 הטוב (עד פֶּאֶן לְשׁוֹנוֹ של אדמו"ר ה'צמח-צדק').
 ג) וְיֵשׁ לְהוֹסִיף, שְׁמִמָּה שְׁכַתוּב בְּמֵאָמֵר שְׁעַל-יְדֵי דְרִשְׁתָּ
 רַב אָחָא: שְׁטָן לְשֵׁם שְׁמַיִם נִתְּפֹנֵן, הַגְּבִיחוּ רַב אַחָא אֶת הַשְּׁטָן
 לְשָׂרְשׁוֹ, כמבואר לעיל שהמתקת
 הדינים היא בשורשם מוֹכֵן עַד
 כְּמָה צְרִיךְ לְלַמֵּד זְכוּת עַל כָּל
 אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל וְלִקְרַב אוֹתוֹ,
 כִּי נוֹסֵף לְכַף שְׁלֵא הַפְּסִיד
 שְׂכָר אֶהְבַּת רַעִים33, אפילו
 במקרה שהקירוב לא הביא תוצאות
 הַנְּהַ עַל-יְדֵי־זֶה גּוֹפֵא
 הקירוב עצמו פּוֹעֲלִים שְׂיִהֵה בֵּן
 בְּפוֹעֵל, וְהִינוּ, שְׁמַגְלִים אֲצֵל
 הַזּוֹלַת אֶת הַמְּעַלּוֹת שְׁלוֹ
 שְׁקִימוֹת בּוֹ בַּעֲלֵם.
 ד) וּמִבְּאָר אדמו"ר ה'צמח צדק'
 בְּסִיּוּם הַמֵּאָמֵר מַה שְׂצָנָה
 הַקְּב"ה לִיַּעֲקֹב לְעֵלּוֹת
 בְּסוּלָם, וְהַטְעַם שְׁנִתְּרָא
 יַעֲקֹב לְעֵשׂוֹת זֹאת34, כדברי
 חכמינו ז"ל במדרש וְזֶה-לְשׁוֹנוֹ:
 וְהִנֵּה מַה שְׂאָמֵר הַקְּב"ה
 לִיַּעֲקֹב שְׂיַעֲלֶה כּוֹ', הִינוּ וְדָאֵי
 בְּסוּלָם דְּקָדוּשָׁה הַנְּל, כפי
 שמובא בתחילת המאמר מדברי
 המדרש שיש שני פירושים בסולם
 (כצד הקדושה: "מזבח" והכוונה
 לתפילה, "סיני" והכוונה לתורה
 וְהַעֲלִיָּה מלמטה למעלה בסולם
 התפילה היא בְּשֵׁתֵי בְּחִינּוֹת, הִינוּ
 עַל-דֶּרֶךְ תְּפִלָּה דְּחוּל שְׁהִיא
 הַעֲלִיָּה מִבְּרִיאָה-יְצִירָה-
 עֲשִׂיָּה לְאֲצִילוֹת, וְתְּפִלָּה
 דְּשִׁבְתָּ שְׁהִיא הַעֲלִיָּה עַד אֵינ־
 סוּף לַמַּעַל מֵהָאֲצִילוֹת. וְאִמְנָם
 כְּנֻת זֶה הַמַּטְרָה שֶׁל הַעֲלִיָּה הִינוּ
 שְׂיַעֲלֶה גַם לְעֵנָן הַשְּׁפַעַת
 הָעוֹלָם הַזֶּה כְּלוּמָה, שְׁבִנוּסָף
 לַעֲלִיָּה מִלְּמַטָּה לַמַּעַל, הַרְבֵּי יַפְעַל
 גַּם הַמַּשְׁכָּה שֶׁל שְׁפַע מִלְּמַעַל עַד
 לְעוֹלָם הַזֶּה הַגְּשָׁמִי. וְעַל זֶה נִתְּרָא

(30) ישע"י כה, ת. 31) תקו"ז שבהערה 7. 32) ראה תקו"ז ועץ חיים שבהערה 7. וראה אוה"ת שם תתמד, ב. 33) תניא פל"ב. (34) תנחומא ע"פ.

ויחלום והנה סולם מוצב ארצה

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 יַעֲקֹב, דְּאִילּוֹ לְעֵנָן פְּנִימִיּוֹת בְּעִבּוּדָה, הָרִי וַדָּאִי נוֹתֵן³⁵ וְרָאָה
2 בהערה כאן שאולי צריך להיות: ניתן] לוֹ ליעקב סוּלָם הַנִּלְ, דְּהֵינּוּ
3 הַמְזַבֵּחַ וּמִתֵּן-תּוֹרָה כּו', אֲלֵא שְׁלֵעֲנָן הַשְּׁפָעוֹת גְּשָׁמִיִּים
4 נִתְיָרָא יַעֲקֹב שְׁאוּלֵי גַם הוּא לֹא יוֹכֵל לְעַמּוֹד בְּנִסְיֹנוֹת הַכּוּכָבִים
5 בּוֹה, וְתִהְיֶה הָעֲלִיָּה סִיבַת כּו'
6 גורם לדברים לא רצויים, כְּמוֹ
7 שְׁפָתוֹב בַּגְּמָרָא לַגְּבִי יִרְדַּת גְּשָׁמִים
8 יתר על המידה שניתן לקבל: שְׁאִינָן
9 יְכוּלִין³⁶ לְקַבֵּל רוֹב טוֹבָה,
10 וְרוֹשׁ וְעוֹשֵׁר³⁷ אֵל תִּתֵּן לִי כּו'
11 לפעמים האדם לא מעוניין בעשירות
12 (אם אין לו את האפשרות להכיל
13 אותה) כשם שאינו מעוניין בעניות.
14 אֲף בְּאָמַת אַבֵּל לֵאמֹתוֹ שֶׁל דָּבָר
15 יַעֲקֹב אֲבִינוֹ לֹא הִיָּה צָרִיךְ לַחֲשׂוֹשׁ מִכֶּךָ,
16 כִּי הֵם הַשֵּׂיִכִים לְצַד שְׁאִינוֹ צַד
17 הַקְּדוּשָׁה דְּוָקָא אֵינָן יְכוּלִים
18 לְקַבֵּל רוֹב טוֹבָה וְרִיבּוּי שְׁפַע, כִּיּוֹן
19 שְׁהֵם יֵשׁ וְדָבָר נִפְרָד מֵאלוֹקוֹת,
20 וְאִי-אֶפְשָׁר לְקַבֵּל כִּי-אֵם
21 מְרַחֵק מִתּוֹךְ בִּטּוֹל לֵאלוֹקוֹת, לְכֵן
22 כֹּאשֶׁר הַקְּלִיפָה מַגְבִּיָּה עֲצֻמָּה יִתֵּר עַל
23 הַמִּידָה כְּכַתּוּב "אִם תִּגְבִּיָּה כִּנְשֵׁר" שֶׁפֶן
24 גְּבוּהָ מִשֶׁם אֲוִרִידָךְ כּו'³⁸. אֲבָל
25 בְּיעֲקֹב נִהְפָּךְ הוּא, שְׁאִינוֹ יֵשׁ
26 וּנְפַרֵד אֵלָּא לְהִפְךָ בִּטּוֹל לֵאלוֹקוֹת כְּמוֹ
27 שְׁנִתְבָּאָר בְּדִבּוּר-הַמִּתְחִיל
28 קִטְנִיתִי מִכָּל כּו', בְּאַגְרָת
29 הַקְּדָשׁ³⁹ כִּיצַד דּוּקָא בְּגַלל רִיבּוּי
30 הַחֲסִידִים הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עֲשֵׂה
31 אִיתוֹ, נְהִיָּה יַעֲקֹב עוֹד יוֹתֵר בִּטּוֹל.
32 וְעוֹד, שְׁהַקְּבָ"ה כָּל יְכוּל וְלִכֵּן
33 בִּיכּוּלּוֹ לְהַשְׁפִּיעַ הַבִּיטוּל גַּם
34 בִּיחַד עִם רוֹב טוֹבָה בְּעוֹלָם
35 הַזֶּה וְאִין זוֹ סְתִירָה לְבִיטוּל, וְכִּמוֹ
36 בְּהָאֲבוֹת ז"ל שְׁאִמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל
37 שְׁהַטְעִימָן⁴⁰ הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
38 בְּהִיוֹתָם כְּעוֹלָם הַזֶּה מְעִין עוֹלָם-
39 הַבָּא כּו'. וְעַל-דִּרְךָ שְׁנִתְבָּאָר
40 בְּמָקוֹם אַחֵר⁴¹ בְּתוֹרַת הַחֲסִידוֹת בְּעֵנָן יוֹסֵף, שְׁהֵיָּה מְלָךְ וְטָרִיד

לְכַאוּרָה בְּעֵינֵי הָעוֹלָם הַזֶּה וְהַנְּהַגַת מַלְכוּת מִצְרַיִם, וְאַף-עַל-פִּי-כֵן
הֵיָּה מְרַבְּכָה תְּמִיד, כָּל יָמָיו לֵאלֵל הַפֶּסֶק הִיָּה בְּבִטּוֹל מוֹחֲלֵט לֵאלוֹקוֹת
כְּמוֹ מִרְכָּבָה שְׁאִין לֹה שׁוֹם רְצוֹן מִשְׁלָה וְהִיא בִּטְלָה לְחַלּוּטִין לְרוֹכֵב וּמִנְהִיג
אוֹתָהּ, וְהַדְּבָר הִיָּה אֶפְשָׁרִי הִיָּה וְשִׁרְדוֹת מִצְרַיִם לֹא הִפְרִיעוּ לְיוֹסֵף לִהְיוֹת רַבּוֹק
בֵּאלוֹקוֹת תְּמִיד פִּי נִשְׁמוֹת
דְּאֲצִילוֹת שְׁהוּן נִשְׁמוֹת גְּבוּהוֹת אֵין
מִסְתִּיר לָהֶם כָּלָל עֵנִינִי
עוֹלָם-הַזֶּה, וְהֵיָּה הַאֲבוֹת וְיוֹסֵף
נִשְׁמוֹת רַק עַל-דִּרְךָ-זֶה. וְכִּמוֹ
שְׁמַצִּינוּ בְּרַבְּנֵי הַקְּדוּשׁ שְׁאָמְרוּ
וְלֹא נִהְיִיתִי אֶפִּילוֹ הַזֶּה אֶפִּילוֹ
בִּאֲצַבַע קִטְנָה כּו' (סוֹף פֶּרֶק ח'⁴²)
דְּכַתּוּבוֹת וְזֶה לְשׁוֹן הַגְּמָרָא שֶׁם:
"בְּשַׁעַת פְּטִירָתוֹ שֶׁל רַבִּי, זִקֵּן עֶשֶׂר
אַצְבָּעוֹתָיו כְּלָפִי מַעֲלָה. אָמַר: רִיבּוּנֵי
שֶׁל-עוֹלָם גְּלוּי וְיָדוּעַ לְפָנֶיךָ שִׁיגְעוּתִי
בְּעֶשֶׂר אֲצָבָעוֹתֵי בְּתוֹרָה וְלֹא נִהְיִיתִי
אֶפִּילוֹ (בִּאֲצַבַע קִטְנָה)", אֲף
שְׁ"אֵהוּרִיָּה דְּרַבִּי הַמְּמוּנָה עַל
הַחֲסִידִים וְהַפְּרִידוֹת שֶׁלוֹ עֲתִיר עֶשֶׂר
יוֹתֵר מִשְּׁבוּר מְלָכָא"⁴³ וּבִכָּל זֹאת
רַבִּי עֲצֻמוֹ לֹא נִהְיָה מְהוֹעֵלָם כָּלָל.
וְעֵינָן מְזָה בְּרַבְּנֵי בְּחִי" גְּבִי
שְׁנֵי גוֹיִם בְּבִטְנָךְ כּו'⁴⁴.
וְכַהֲאִי גִּוְנָא נִתְבָּאָר בְּמָקוֹם
אַחֵר בְּחִסְדוֹת עַל פְּסוּקֵי⁴⁵ הַיָּד
ה' תִּקְצָר מִלַּת לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל בִּשְׁר
גַּם בְּמִדְבָר, שְׁלִפֵי פְּנִימִיּוֹת הַדְּבָרִים
הַכּוּנוֹת שְׁאִין לְקַדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שׁוֹם
קוּשִׁי מְלֵהֶם שִׁיף הַבִּיטוּל גַּם
בְּבַחֲיַנַת בְּשֵׁר כּו', עֵינָן שָׁם.
וְכִּמוֹ שְׁפָתוֹב בְּדִבּוּר-הַמִּתְחִיל
אֵין עֲרוּף לְךָ⁴⁶, לֵאדְמוּרֵי הַזֶּקֶן,
בְּעֵינָן "אֶפְסָ בִּלְתָּךְ לִימּוֹת
הַמְּשִׁיחַ", דְּהֵנָּה אָמְרוּ
רַבּוֹתֵינוּ ז"ל⁴⁷ אֲדוּדוֹת יָמוֹת
הַמְּשִׁיחַ עֲתִידָה אֲשֶׁה שְׁתִּלַּד
בְּכָל יוֹם, וְכֵן שְׁאָר עֵנִינִים
גְּשָׁמִיִּים שְׁנִאֲמְרוּ כִּיעוּדִים עַל יָמוֹת
הַמְּשִׁיחַ, כְּמוֹ כִּי הַנְּעָר⁴⁸ בֵּן מֵאָה שָׁנָה יָמוֹת, וְיִהְיִי אִישׁ תַּחַת

(35) אולי צ"ל: ניתן. (36) תענית כג, א. (37) משלי ל, ח. (38) עובדי' א, ד. (39) סימן ב. (40) ב"ב טז, סע"ב. (41) תו"ח ויחי ד"ה בן פורת יוסף. דרמ"צ פא, א. ד"ה ומקנה רב תרכ"ט. (42) כנראה צ"ל ספ"ב. והוא שם קד, א. (43) שבת קיג, ב. ב"מ פה, א. (44) תולדות כה, כג. (45) בהעלותך יא, כג. לקו"ת שם לא, ד. (46) בונה ירושלים ס' קכו (בשינוי לשון קצת). נדפס לאח"ז במאמרי אדמו"ר הזקן על מארז"ל ע' תעד. (47) שבת ל, ב. (48) ישעי' סה, כ.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 תִּאֲנַתוּ כו' 49 שכל אלה הם דברים בְּמִיטַב הַעוֹלָם הַזֶּה⁵⁰. וְאֵף
2 שְׁנִרְאָה לְכַאוּרָה תְּמוּהָ מְדוּעַ נִאֲמָרוּ יְעֻדִים גְּשָׁמִים עַל הַתְּקוּפָה
3 הַנְּעֻלִית שֶׁל יְמֹת הַמְּשִׁיחַ, אֵינּוּ כֵן, אֲלֵא אֲדַרְבָּהּ, לְהִפְךָ, זֶהוּ
4 מְגוּדֵל מַעְלוֹת וּמְדַרְגוֹת גְּבוּהוֹת אֲשֶׁר יִהְיוּ בְּיָמֵים⁵¹ וְרָאָה
5 בְּהֵעֵרָה, שֶׁבְמִקּוֹם אַחֵר הִגְרִיסָה הָיָא:
6 בִּימֵים הָהֵם, הֵינּוּ בִּימֹת הַמְּשִׁיחַ] 1
7 יִהְיֶה הַתְּגָלוֹת אֲלֵקוּת אֲפִילוֹ 2
8 בְּזֶה הַעוֹלָם גְּשָׁמִי, וְנִגְלָה 3
9 כְּבוֹד ה' וְרָאוּ כָּל בְּשָׂר⁵² בְּלִי
10 יוֹצֵא מִן הַכֹּלל אֲפִילוֹ הַרְשָׁעִים⁵³ 4
11 הַגְּשָׁמִיִּים, וּמְלֵאָה הָאֶרֶץ 5
12 דַּעָה⁵⁴ אֵת ה', וְיִהְיוּ כּוֹלָם כֹּל 6
13 הַבְּרוּאִים בְּלִי יוֹצֵא מִן הַכֹּלל, אֵף 7
14 בְּזֶה הַעוֹלָם הַגְּשָׁמִי בְּטָלִים 8
15 לְאֵלּוּקוֹת וּמְבוֹטְטִים לְלֵא תְּפִיסָת 9
16 מְקוֹם כֹּלל כְּפִאֵן, מִהֶשְׁגָּתָם אֵת 10
17 בּוֹרְאָם, וְיִהְיוּ אֶפֶס בַּלְעָדוֹ, לֹא 11
18 תְּהִיָּה שׁוֹם מְצִיאוֹת מַלְבַּד הַקְּרוּשׁ- 12
19 בּוֹרֵךְ-הוּא בַעֲצָמוֹ אֶפֶס גְּבוּהָ 13
20 מְאִיֵן, עַד-כְּפִאֵן-לְשׁוֹנוֹ שֶׁל 14
21 הַמֵּאֲמָר דִּיבּוֹר הַמַּתְחִיל "אֵין עֲרוֹךְ לךְ" 15
22 לְאֲדַמְרוּר הַזֶּקֶן בְּבִיאור מַעֲלַת הַבִּיטוּל 16
23 שֶׁל "אֶפֶס" עַל הַבִּיטוּל שֶׁל "אֵין". 17
24 וְהֵינּוּ כְּמוֹ שְׁכֶתוּב ב'מֵאֲוִרִי 18
25 אֲוִר' אֹת אֶלֶף סְעִיף קִיא, 19
26 אֶפֶס נִקְרָא הָאֵין-סוֹף, כִּי אֵין 20
27 בּוֹ תְּפִיסָא, וּבּוֹ אֶפֶסִית 21
28 הַרְעִיּוֹן, עַד-כְּפִאֵן-לְשׁוֹנוֹ וּגַם 22
29 מִזֶּה מוֹכֵן ש"אֶפֶס" מְבַטָּא דְרַגְנָה נְעֻלִית 23
30 בִּיּוֹתֵר בְּבִיטוּל. וְלִכֵּן בְּהַתְּגָלוֹת 24
31 בְּחִינָה זֹו בְּחִינַת "אֶפֶס" לִימֹת 25
32 הַמְּשִׁיחַ, כְּנוּסַח הַתְּפִילָה הַמּוּבָא 26
33 לְעִיל, "אֶפֶס בַּלְתֵּן לִימֹת הַמְּשִׁיחַ", 27
34 אֲזִי גַם הִישׁ הַגְּשָׁמִי לֹא 28
35 יִסְתִּיר כָּלְל. וְכְמוֹ שְׁכֶתוּב 29
36 בְּתַנְיָא סוֹף פְּרָק יט, שְׁבַעַת 30
37 נִיסִיּוֹן בְּעִינֵין שֶׁל אֲמוֹנָה ב'ה', הָאֲדָם 31
38 מְעוֹרֵר אֵת אַהֲבַת ה' הַמְּסוֹתֵרַת בְּלָבוֹ 32
39 וְאִזִּי הָרִי כָּל הַקְּלִיפּוֹת בְּטָלִים 33
40 וּמְבוֹטְטִים כּו' וְנַחֲשִׁבִים כְּפִאֵן 34
41 נִגְדוֹ, מְאֶפֶס וְתַהוּ נִחְשָׁבוּ לֹו 35

אִישׁ תַּחַת תִּאֲנַתוּ כו' 49 בְּמִיטַב הַעוֹלָם הַזֶּה⁵⁰.
וְאֵף שְׁנִרְאָה לְכַאוּרָה תְּמוּהָ, אֵינּוּ כֵן, אֲלֵא
אֲדַרְבָּהּ, זֶהוּ מְגוּדֵל מַעְלוֹת וּמְדַרְגוֹת גְּבוּהוֹת
אֲשֶׁר יִהְיוּ בְּיָמֵים⁵¹ יִהְיֶה הַתְּגָלוֹת אֲלֵקוּת בְּזֶה
הַעוֹלָם גְּשָׁמִי, וְנִגְלָה כְּבוֹד ה' וְרָאוּ כָּל בְּשָׂר⁵²
אֲפִילוֹ הַרְשָׁעִים⁵³ הַגְּשָׁמִיִּים, וּמְלֵאָה הָאֶרֶץ
דַּעָה⁵⁴, וְיִהְיוּ כּוֹלָם אֵף בְּזֶה הַעוֹלָם בְּטָלִים
וּמְבוֹטְטִים כְּפִאֵן, מִהֶשְׁגָּתָם אֵת בּוֹרְאָם, וְיִהְיוּ
אֶפֶס בַּלְעָדוֹ, אֶפֶס גְּבוּהָ מְאִיֵן, עַד-כְּפִאֵן-לְשׁוֹנוֹ.
וְהֵינּוּ כְּמוֹ שְׁכֶתוּב ב'מֵאֲוִרִי אֲוִר' אֹת אֶלֶף
סְעִיף קִיא, אֶפֶס נִקְרָא הָאֵין-סוֹף, כִּי אֵין בּוֹ
תְּפִיסָא, וּבּוֹ אֶפֶסִית הַרְעִיּוֹן, עַד-כְּפִאֵן-לְשׁוֹנוֹ.
וְלִכֵּן בְּהַתְּגָלוֹת בְּחִינָה זֹו לִימֹת הַמְּשִׁיחַ, אֲזִי גַם
הִישׁ הַגְּשָׁמִי לֹא יִסְתִּיר כָּלְל. וְכְמוֹ שְׁכֶתוּב בְּתַנְיָא
סוֹף פְּרָק יט, הָרִי כָּל הַקְּלִיפּוֹת בְּטָלִים
וּמְבוֹטְטִים כּו' כְּפִאֵן נִגְדוֹ, מְאֶפֶס וְתַהוּ נִחְשָׁבוּ
לֹו כּו', עֵינֵין שָׁם, וְעֵינֵין זֶה־ר חֶלֶק ב', פְּרָשְׁתָּ בֹא דֶף
ל"ז. עַד-כְּפִאֵן-לְשׁוֹנוֹ.
(ה) וְיִישׁ לְהוֹסִיף וּלְבָאָר מִה שְׁמַבִּיא ה'צִמְחָה
צְדָק' מִתְּנִיָּא סוֹף פְּרָק יט: "מְאֶפֶס
וְתַהוּ נִחְשָׁבוּ לֹו" (שְׁזַהוּ עֲנִין עֲקָרִי כְּפִאֵן,
שְׁמַבִּיא בְּהַמְשָׁךְ לְהַקְוֹדִים בְּעֲנִין "אֶפֶס"),
דְּלְכַאוּרָה אֵינּוּ מוֹכֵן, שְׁהָרִי בְּתַנְיָא הוֹבָא רַק
תַּחֲלַת הַפְּסוּק "כָּל הַגּוֹיִם כְּפִאֵן נִגְדוֹ", וְלֹא סִיּוּם
הַכְּתוּב "מְאֶפֶס וְתַהוּ נִחְשָׁבוּ לֹו". וְיִוֹכֵן בְּהַקְדָּמִים
מִה שְׁמַצִּינּוּ בְּתַנְיָא, שְׁכַפְאֲשֶׁר רַבְּנּוּ הַזֶּקֶן מִבִּיא פְּסוּק⁵⁵ לְלֹא סִיּוּמוֹ, הִנֵּה
לְפַעְמֵימִם כּוֹתֵב גּו' (לְלֹא וְא'ו'), וְלְפַעְמֵימִם כּוֹתֵב גּו' (בְּוֹא ו'ו'). וְעַל-דֶּרֶךְ-זֶה
בְּנוֹגַע לְמֵאֲמָר רַז"ל⁵⁵, שְׁלְפַעְמֵימִם כּוֹתֵב כּו', וְלְפַעְמֵימִם - וְכּו'. וְעַל-פִּי הַדְּרוֹע'⁵⁶
עַד כְּמָה דִּיק רַבְּנּוּ הַזֶּקֶן בְּסִפְרָה הַתְּנִיָּא עַל כָּל אֹת וְאֹת, וּבְפָרְט שְׁהַשְׁנוּיִים בֵּין
גּו' (אוֹ כּו') לְ-ו'גּו' (אוֹ וְכּו') מְצִינּוּ בְּתַנְיָא כְּמָה פְּעָמִים
בְּאוֹתוֹ פְּרָק וּבְסִמְכּוֹת, הָרִי בְּוֹדָי שְׁאֵין זֶה בְּאֶקְרָאִי,
אֲלֵא בְּדִיּוּק וּבְמִכּוּן. וְנִרְאָה לִי
וּבְסִמְכּוֹת, הָרִי בְּוֹדָי שְׁאֵין זֶה בְּאֶקְרָאִי, אֲלֵא בְּדִיּוּק. וְנִרְאָה לִי הַבְּאוּר בְּזֶה,

(49) לשון הכתוב - מלכים-א ה, ה. מיכה ד, ד. 50) ראה רמב"ם הל' תשובה פ"ט. הל' מלכים ספ"ב. 51) בבונה ירושלים: בימים ההם כי יהי' 52) ישע"י מ, ה. 53) כן הוא בכת"י. אבל בבונה ירושלים: בזה העולם הגשמי ומלאה הארץ. 54) ישע"י יא, ט. 55) ראה תשבי ערך גמור. הובא בפתח דבר שבהערה 57. 56) ראה אגרות-קודש אדמו"ר מהור"י צ"ח ד' ע' רנט

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 הפסוק אינו נוגע לענין המבואר בתניא שם, אַזי כותבים גו',
 2 כי אמרו חכמינו ד"ל "כָּל פְּסוּקָא דְלֵא פְּסָקִיהּ מִשָּׁה - אֲנֵן לֹא
 3 פְּסָקִינָן לֵיהּ"⁵⁷, כל פסוק שמשוה רבנו לא פסק וסיים, אנתנו לא קובעים
 4 לו סיום על דעת עצמנו וְלֵכֵן מוֹסִיפִים גו', לְהוֹרוֹת שְׂיֵשׁ לְגַמְרוּ.
 5 וְעַל-דֶּרֶךְ-זֶה כּו' - בְּנוֹגַע
 6 לְמֵאמַר רַז"ל שבאופן זה שהמשך
 7 הפסוק או המאמר לא נוגע לענין
 8 המדובר מטרת התוספת "גו" או "כו"
 9 היא רק לציין שאין זה הפסוק או
 10 המאמר במילואו. וְכֹאֲשֶׁר נִתְּפַק
 11 בְּזֶה שְׂפִיטוֹם הַפְּסוּקָא וְהַמֵּאמַר
 12 נוֹגַע לְעֵנִי הַמְדוּבָר וגם החלק
 13 שלא מצוטט מוסיף ביאור, אַזי
 14 כותבים וגו', וכו' - בְּוֹא"ו
 15 (שְׁהָרִי וְא"ו הוּא אוֹת
 16 הַמּוֹסִיף והכוונה היא שגם החלק
 17 הלא מצוטט מוסיף ביאור).
 18 וְעַל-פִּי-זֶה יוֹבֵן מַה שְׁהִצְמַח
 19 צֶדֶק מִבֵּיא מֵהַתְּנַיָּא אֵת סִיּוֹם
 20 הַתְּנוּב "מֵאֶפְס וְתֵהוּ נִחְשְׁבוּ
 21 לו", דְכִינֵן שְׁהִלְשׁוֹן פִּתְנָא
 22 הוּא "כָּל הַגּוֹיִם כְּאֵין נִגְדוּ"
 23 וגו' (בְּוֹא"ו), הָרִי מוֹכַח
 24 שְׁגַם סִיּוֹם הַפְּסוּקָא נוֹגַע
 25 לְעֵנִי. אֲלֵא שְׁאֵף-עַל-פִּי-כֵן
 26 למרות שגם הסיום מוסיף ביאור לא
 27 הביא רבנו הַזֶּקֶן פִּתְנָא אֵת
 28 סִיּוֹם הַפְּסוּקָא בְּפִירוּשׁ,
 29 וּמִסְתַּפֵּק רַק בְּתִיבַת וְגו', כִּי
 30 סִיּוֹם הַתְּנוּב "מֵאֶפְס וְתֵהוּ
 31 נִחְשְׁבוּ לו" נוֹגַע לֹא לַעֲצֵם עֵינֵין
 32 הביטול אלא רק לְאוֹפֵן בִּיטוּל
 33 הַקְּלִיפּוֹת, שְׂבִיטוֹלֵם הוּא
 34 בְּאוֹפֵן ד' אֶפְס וְתֵהוּ", וְעֵינֵין
 35 זֶה שֶׁל אוֹפֵן וְצוּרַת הַבִּיטוּל לֹא
 36 נְחִית אֵינוּ יוֹרֵד לְפָרֵט פִּתְנָא
 37 כָּאן, וּבְנוֹגַע לְכָלְלוֹת הַעֵינֵין
 38 הַמְבָאָר פִּתְנָא, שְׁהַקְּלִיפּוֹת
 39 בְּטוּלוֹת לְפָנֵי ה', מִסְפִּיק חֲצִי
 40 הָרֵאשׁוֹן שֶׁל הַפְּסוּקָא, "כָּל
 41 הַגּוֹיִם כְּאֵין נִגְדוּ". אֲלֵא,
 42 בֵּינֵן שְׂמֻזְכִּיר כְּבָר בִּיטוּל
 43 הַקְּלִיפּוֹת, אֵינוּ יְכוּל לְהַסְתַּפֵּק

בְּמַה שְׂפִתוּב "בְּטוּלִים כּו'", בֵּינֵן שְׂיִכּוּלִים לְפָרֵשׁ
 שְׂבִיטוֹלֵם הוּא רַק בְּבַחֲנֵינָא אֵין, כְּהִלְשׁוֹן בְּחֲצִי
 אֲמַת. וְלֵכֵן מוֹכַרְח לְרַמְזוּ עַל-כָּל-פְּנִים לְהַבִּיטוּל
 ד' אֶפְס", עַל-יְדֵי הוֹסְפַת וְגו' בְּוֹא"ו.
 וּמוֹבָן מִכָּל הַנִּל, שְׁגַם עֲכָשׁוּ, הִנֵּה עַל-יְדֵי גִילוּי בַּחֲנִינָא חֲכֵמָה שְׂבִנְפֵשׁ
 יְכוּל לְהִיּוֹת כְּמוֹ לְעֵתִיד, שְׂכָל הַקְּלִיפּוֹת יִתְבַּטְּלוּ, וְעַד שְׂיִהְיוּ בְּאוֹפֵן
 שֶׁל "אֶפְס", וְהִישׁ הַגְּשָׁמִי לֹא יִסְתִּיר כָּלָל. וּמֵצַד זֶה יְכוּלָה לְהִיּוֹת הַעֲלִיָּה
 בְּסוּלָם גַּם לְעֵינֵין הַשְּׂפַעַת
 עוֹלָם-הַזֶּה, בְּעֵשִׂירוֹת וְכו' וְכֹי,
 בְּאוֹפֵן שֶׁלֹּא יְבַלְבֵּל וְלֹא יִפְרִיעַ לְעַבּוּדַת ה'.

וְלְכַאוּרָה, הָרִי עֵינֵין הַעֲשִׂירוֹת
 הוּא נְסִיּוֹן קָשָׁה, וְגַם עֵינֵין
 הַעֲשִׂירוֹת קָשׁוּר עִם בִּירוּר
 הַנִּיצוּצוֹת הַנִּמְצָאִים בְּכִסְפוֹ וּבְכִסְיוֹ
 שֶׁל הַעֲשִׂיר, וְכֹאֲשֶׁר הַנִּיצוּצוֹת
 נִמְצָאִים מִפְּחוּרִים בְּמִקּוּמוֹת
 שׁוֹנִים, צָרִיף הָאֵדָם הַעֲשִׂיר

וּמוֹבָן מִכָּל הַנִּל, שְׁגַם עֲכָשׁוּ, הִנֵּה עַל-יְדֵי גִילוּי בַּחֲנִינָא חֲכֵמָה שְׂבִנְפֵשׁ
 יְכוּל לְהִיּוֹת כְּמוֹ לְעֵתִיד, שְׂכָל הַקְּלִיפּוֹת יִתְבַּטְּלוּ, וְעַד שְׂיִהְיוּ בְּאוֹפֵן
 שֶׁל "אֶפְס", וְהִישׁ הַגְּשָׁמִי לֹא יִסְתִּיר כָּלָל. וּמֵצַד זֶה יְכוּלָה לְהִיּוֹת הַעֲלִיָּה
 בְּסוּלָם גַּם לְעֵינֵין הַשְּׂפַעַת עוֹלָם-הַזֶּה, בְּעֵשִׂירוֹת וְכו' וְכֹי, בְּאוֹפֵן שֶׁלֹּא יְבַלְבֵּל
 לְעַבּוּדַת ה'. וְלְכַאוּרָה, הָרִי עֵינֵין הַעֲשִׂירוֹת הוּא נְסִיּוֹן קָשָׁה, וְגַם עֵינֵין הַעֲשִׂירוֹת
 קָשׁוּר עִם בִּירוּר הַנִּיצוּצוֹת, וְכֹאֲשֶׁר הַנִּיצוּצוֹת נִמְצָאִים בְּמִקּוּמוֹת שׁוֹנִים, צָרִיף

ואילך. "מ"מ, הגהות והערות קצרות" לס"ב בתחילתו. וש"נ. (57 מגילה כב, א. וראה בהערה שבפתח דבר למפתחות לתניא.

ביאור בדרך אפשר

1 להגיע לכל המקומות שבהם נמצאים הניצוצות, בכדי
 2 לברר אותם. וכיון שצריך לרוץ ולנסע כו', שזהו ענין של
 3 פיזור הנפש, הרי זה מבלבל לעבודת ה' ואם כן איך אפשר
 4 להיות עשיר ובכל זאת לעבוד את ה' ללא הפרעות?
 5 אף הביאור בזה, שפאשר
 6 זוכים, אזי באים פל להגיע לכל המקומות שבהם נמצאים הניצוצות,
 7 הניצוצות למקום שבו נמצא בכדי לברר אותם. וכיון שצריך לרוץ ולנסע כו',
 8 האיש הישראלי היהודי וכך שזהו ענין של פיזור הנפש, הרי זה מבלבל
 9 נחסכות ממנו הנסיעות. ועל-דרך שפאשר
 10 שמצינו ביעקב, שקפל להגיע לכל המקומות שבהם נמצאים הניצוצות, שבו נמצא האיש הישראלי. ועל-דרך שמצינו
 11 הקב"ה פל ארץ ישראל תחתיו⁵⁸ למקום אחד, כמאמר
 12 תחתיו⁵⁸ למקום אחד, כמאמר
 13 חמנינו ז"ל (הובא בפירוש רש"י על
 14 התורה) על האמור בפרשת השבוע
 15 שהקדוש-ברוך-הוא הבטיח ליעקב
 16 "הארץ אשר אתה שוכב עליה לך
 17 אתננה ולורעך". וגם, פאשר

ביאור בדרך אפשר

18 הקב"ה נותן עשירות, ביכלתו של הקדוש-ברוך-הוא ליתן ביחד
 19 עם זה ברוחניות את הביטול האמתי שיוכלו לקבל את
 20 העשירות ולעמוד בניסיון העשירות, ובמילא יכולה להיות ריבוי
 21 השפעה בגשמיות, ולא לבלבל פלל, ואדרבה, בגשמיות
 22 גופא עצמה יהיה נפר אלקות,
 23 על-דרך שיהיה לעתיד, כמו
 24 שכתוב⁵² על ימות המשיח וראו
 25 כל בשר גו' פי ה' דבר וגם
 26 הבשר הגשמי 'ראה' ויכיר אלקות.
 1 באים כל הניצוצות למקום שבו נמצא האיש הישראלי. ועל-דרך שמצינו
 2 ביעקב, שקפל הקב"ה פל ארץ ישראל תחתיו⁵⁸. וגם, פאשר הקב"ה נותן
 3 עשירות, ביכלתו ליתן ביחד עם זה ברוחניות את הביטול האמתי שיוכלו
 4 לקבל את העשירות, ובמילא יכולה להיות ריבוי השפעה בגשמיות, ולא
 5 לבלבל פלל, ואדרבה, בגשמיות גופא יהיה נפר אלקות, על-דרך שיהיה
 6 לעתיד, כמו שכתוב⁵² וראו כל בשר גו' פי ה' דבר.

(58) חולין צא, ב. רש"י בפרשתנו (כת, יג) וז"ל: קיפל.. תחתיו רמז לו שתהא נוחה ליכבש לבניו (כארבע אמות שזה מקומו של אדם).

המשך ביאור למס' מנחות ליום רביעי עמ' א

1 שנינו במשנה: השולחן ארבו עשרה טפחים, דברי רבי יהודה.
 2 רבי מאיר ורבי יהודה שנחלקו במשנה נחלקים אף עד איזה גובה
 3 השולחן מקדש: אמר רבי יוחנן, לדברי רבי יהודה האומר,
 4 שהשולחן רחב חמשה טפחים, ולפיכך טפחיים ומחצה בופל
 5 באורכו של הלחם בכל צד ושהלחם ארוך עשרה, נמצא שלחן
 6 מקדש את הנמצא באויר שמעליו עד לגובה חמשה עשר טפחים
 7 למעלה, שהרי בכל מערכה היו ששה לחמים שגובה דופןותיהם
 8 שני טפחים ומחצה, נמצא סך הכל לששה לחמים חמשה עשר
 9 טפחים.
 10 לדברי רבי מאיר האומר, שהשולחן רחב ששה טפחים, ולפיכך
 11 טפחיים בופל את הלחם בכל צד, נמצא שלחן מקדש עד לגובה
 12 שנים עשר טפחים למעלה, שהרי בכל מערכה היו ששה לחמים
 13 שגובה דופןותיהם טפחיים, נמצא סך הכל לששה לחמים שנים
 14 עשר טפחים.
 15 כיצד הקנים שבין הלחמים, לא הגביהו את המערכה מחמשה
 16 עשר טפחים. מקשה הגמרא: והאיכא - הרי היו קנים שניתנו בין
 17 הלחמים והגביהו את המערכת מעל חמשה עשר טפחים. מתרצת
 18 הגמרא: קנים שקועי משקע להו - הקנים ניתנו בתוך שקעים
 19 שנעשו בלחם בעודו עיסה, ולפיכך לא הגביהו את המערכה.
 20 מקשה הגמרא: הרי מאי טעמא ו-מדה הטעם שהניחו קנים, משום
 21 איעושי להם - כדי שהקנים יתנו ריח בין הלחמים ובכך הם לא
 22 יתעפשו, ואם תאמר שהקנים שוקעו לגמרי בתוך הלחם, אם כן

1 סוף סוף קא טיעפש להם, שהרי הלחמים ישבו אחד על חבירו
 2 ממש ולא היה אויר ביניהם. מתרצת הגמרא: דמגבה ליה הקנים
 3 ללחם פורתא - מעט, כלומר רוב עובי הקנה אכן היה משוקע
 4 בלחם, אולם מעט ממנו יצא מהלחם והניח ריח בין הלחמים כדי
 5 שלא יתעפשו.
 6 מקשה הגמרא: והאיכא הווא פורתא - הרי אף ריח מועט זה
 7 מגביה למערכה מחמשה עשר. מתרצת הגמרא: כיון דריח זה לא
 8 הוי -אינו מצטרף להגביה למערכה טפה, לא חשיב ליה - לא
 9 חישבו רבי יוחנן בחשבונו, ואכן השולחן מקדש מעט יותר
 10 מחמשה עשר טפחים.
 11 כיצד הבזיכין לא היו מעל לגובה המערכה. מקשה הגמרא:
 12 והאיכא -הרי היו בזיכין שניתנו על גבי הלחם מעל לגובה חמשה
 13 עשר טפחים, ומכל מקום נתקדשו. מתרצת הגמרא: כנוויה דלחם
 14 הווי יתבי - בתוך הלחם בין שני כפליה הונוח הבזיכים, וזמילא
 15 לבתרי להם הווי קיימי - בתוך שיעור גובהה של המערכה היו
 16 מונחים, ולפיכך נתקדשו.
 17 כיצד הקרנות לא הגביהו למערכה. מקשה הגמרא: והאיכא קרנות
 18 שבלטו ויצאו ממקום עובי הלחם, ומגביהים את המערכה אל מעל
 19 לחמשה עשר טפחים. מתרצת הגמרא: קרנות לכוויה דלחם כיוף
 20 להו - לתוך הלחם ובין הכפלים כפפם ולחם עליהו - על הקרנות
 21 נח ליה, כלומר הקרנות נכפפו לתוך אויר הלחם ושימשו כעין מצע
 22 ללחם שמעליו.